

Kunnan vaaliviranomaisen kelpoisuus ja esteellisyys

Keskusvaalilautakunta 18.02.2025 § 3
538/00.00.00.00/2024

Valmistelija hallintojohtaja Ben Weizmann, kehittämispäällikkö Jussi Järvenpää,
hallintosihteeri Johanna Haaraoja

Vaaliviranomaisia koskevat kelpoisuus- ja esteellisyysäännöt ovat tiivistetysti seuraavat:

Kunnan keskusvaalilautakunta

Vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleissa keskusvaalilautakuntana toimii vuoden 2021 kuntavaaleissa valitun valtuuston asettama keskusvaalilautakunta.

Kelpoisuus: Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava kunnassa edellisissä kuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita äänestäjäryhmiä.

Esteellisyys: Jäsenten ja varajäsenten esteellisyydestä on voimassa, mitä hallintolain 27–30 §:ssä säädetään. Jäsen, joka on ehdokkaana kuntavaaleissa, ei voi osallistua keskusvaalilautakunnan työskentelyyn siitä lukien, kun häntä koskeva ehdokashakemus on annettu lautakunnalle.

Sen sijaan jäsentä, joka on ehdokkaana aluevaaleissa, ei ole kielletty osallistumasta keskusvaalilautakunnan työskentelyyn. Puolueen tai valitsijayhdistyksen vaaliasiamies aluevaaleissa ja vaaliasiamies kuntavaaleissa eivät saa olla keskusvaalilautakunnan jäsenenä tai varajäsenenä.

Vaalitoimikunta

Kelpoisuus: Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava niitä puolueita, jotka asettivat ehdokkaita edellisissä kuntavaaleissa siinä vaalipiirissä, johon kunta kuuluu. Jäsenenä tai varajäsenenä ei voi olla vaalien ehdokas eikä ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi.

Esteellisyys: Hallintolain esteellisyyssääntelyä ei sovelleta vaalitoimikunnan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että jäseneksi tai varajäseneksi nimetty voi toimia kaikissa vaalitoimikunnan tehtävissä.

Yleisen ennakoäänestyspaikan ja kotiäänestyksen vaalitoimitsija

Kelpoisuus: Vaalitoimitsijana ei voi olla vajaavaltainen (alle 18-vuotias tai vajaavaltaiseksi julistettu) eikä myöskään alue- tai

kuntavaalien ehdokas eikä ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi.

Keskusvaalilautakunta määrää vaalitoimitsijat yleiseen ennakoäänestyspaikkaan ja kotiaäänestykseen. Vaalitoimitsijan kotiaäänestykseen ei myöskään tarvitse olla vaalitoimikunnan jäsen tai varajäsen.

Aluevaalilautakunnan jäsenen toimiminen kunnan vaaliviranomaisena

Aluevaalilautakunnan jäsentä tai varajäsentä ei ole kielletty toimimasta jossain kunnan vaaliviranomaisen tehtävässä. Aluevaalilautakunnan jäsenet voivat toimia ennakoäänestyksen vaalitoimitsijoina sekä vaalitoimikuntien ja vaalilautakuntien jäseninä, koska aluevaalilautakunnilla ei ole lakisääteisiä kokouksia ehdokasasettelun ja vaalien jälkeisen keskiviikon välillä.

Oikeusministeriön ohjeen mukaan vaalitoimitsijoita tulee kotimaan yleiseen ennakoäänestyspaikkaan määrätä riittävästi.

Vaalitoimikunnan jäsenet ovat kokeneita ja pitkään toimineet tehtävässään, joten on tarkoituksenmukaista käyttää heidän asiantuntemustaan myös kotiaäänestyksen järjestämisessä. Kokkolan kaupungissa on valittu kaksi vaalitoimikuntaa, joista toinen on huolehtinut Kälviän, Lohtajan ja Ullavan koti- ja laitosaäänestyksestä sekä toinen kantakaupungin koti- ja laitosaäänestyksestä.

Puheenjohtaja

Keskusvaalilautakunta päättää, että vaalitoimikunnan jäsenet hoitavat laitosaäänestyksen lisäksi kotiaäänestyksen. Tarvittaessa lisätään kotiaäänestyksen vaalitoimitsijoiden lukumäärää keskusvaalilautakunnan sihteerin päätöksellä ottaen huomioon kotiaäänestyksen laajuus.

Päätös

Keskusvaalilautakunta hyväksyi päätösesityksen.